

TARTALOM.

I. Vezércikkek és értekezések.

	<i>Lap.</i>
A szerkesztő előszava	1
Nézetek az 1868-dik évi népiskolai törvény felett. R é v é s z Imre	99
Az ausztriai protestánsok végveszélybenforgó iskolái és a Gusztáv-Adolf-egylet. R é v é s z Imre	219
Egyház és iskola. Rimler Károly	235
A debreceni főiskoláról. R é v é s z Imre	275
Néhányszó a magyar prot. iskolák autonomiája feletti polémiák ügyében. Szerk. Adakozásra hívó superintendensi szózat a debreceni főiskola régi épülete helyett ujnak emelése ügyében. Balogh Péter superintendens	331
A hitfelekezeti és nem hitfelekezeti iskolák növeléstani szempontból. R é v é s z Imre	290
Néhány szó a debreceni tantervhez. Balogh Ferenc	339
A vallásnitásról főbb alapvonásaiban. Kovács Lajos	495
Balogh Péter tiszántuli ref. püspök életrajza. Balogh Ferenc	509
Egy gúnyirat a váradi ref. esperestség presbyterianus papjai ellen 1655-ből. Szabó Károly	583
Tisztelt olvasóinkhoz, az év végén. Szerkesztő	590
	630

II. T á r c a.

Adatok a gr. Battyáni, Nádasdy, Bánfi, Szécsi családok egykori protestáns voltáról s Kanizsai Pálfi János püspökké választatásáról. Magyar Kálmán	525
Biblia — a magyar — kiadásai korrend szerént. Balogh Ferenc	~~450~~ 428.
Debreceni főiskola és a tanszabadság. Tóth Sámuel	181
Debreceni főiskolai hittani önképző társulat második évét megnyitó beszéd. Balogh Ferenc	598
Dunántuli nagyobb ref. iskolák a XVII-dik század elején	613
Felirati javaslat egyházi és iskolai ügyben a hajdukerületi iskolai tanács kebeléből	296

*

Folyamodvány iskolaügyben a Felsőghez, a négy ref. egyházkerület részéről 1787-ből. Fordította Könyves János	191
Gusztáv-Adolfegylet s alapszabályai	357
Gyámintézet — magyar evangéliomi — egyetemes alapszabályai	364
Kovácsnai Péter és Nagyari Benedek presbyterianus váradai papok reversalisa	611
Kulcsár György két ösmeretlen munkája. E ö t v ö s Lajos	198
Kulcsár és Hellopaeus műveihez még néhány szó. E ö t v ö s Lajos	312
Modern nevelésügyhöz, adalék. S z a l a i István	521
Sinay Miklós levele 1763-ból. E ö t v ö s Lajos	457
Spurgeon életrajza. Könyves Tóth Kálmán	606
Szántai István vitakozása 1538-ban. E ö t v ö s Lajos	355
Szathmári egyházmegyei elpusztult községek történetéhez — adatok. Kis Kálmán	300
Szikszai Hellopaeus Bálint kateiról. Szabó Károly	235
Tanítóegylet 1800-ig. Biró Antal	334
Tanítóegylet — pesti ref. egyházmegyei — alapszabály terve. S z a k á c s Mózes	259
Váradai főiskolai zavarok stb. ügyében Büszörményben tartott zsinat 1656	612
Vitnyédi István levele Pálffy Pál nádorhoz. Közli Garády	609

III. Eredeti tudósítások egyházi és iskolaügyben.

Bécsi prot. theologiai fakultás köréből	630
Békési ág. hitv. evang. esperestség népiskoláiról	617
Debreceni főtanodai hittanszaki önképző társulat működése	619
Debreceni főtanoda köréből. Varga Lajos	468
Dunamelléki ref. egyházkerület kebeléből. S z a k á c s Mózes	374
Erdélyi görögkeleti román népiskolák állapotáról	476
Erdélyi reform. gymnaziumok autonomiája ügyében	538
Kisujzállási egyház és iskola. Keszi Hajdu Lajos	470
Munkácsi országos fegyintézetéről. Literáti János	200
Szarvasi főgymnazium népessége	619

IV. Egyházi krónika.

Rövid pillantás a külföld mult évi dolgaira	86
Meghívás az evangélikus szövetség nagy gyűlésére	204
Lelkészi értekezletek külföldön	316
A Gusztáv-Adolfegylet nagy gyűlése	318
Az izraeliták száma és elterjedése a földön	616
A u s z t r i a. Polgári házasság s konkordatum, 206. Ultramantánok s jezsuiták közel győzelme. 321. A konkordatum eltöröltetése	466
É s z a k a m e r i k a. Hyacinth anya. Peabody Gy. nagy jótékonyága. 90. Re- formátusok részvéte a csehországi reformátusok iránt. 207. Presbyte- rianok egyesülése. 466. Istentagadók javára érvénytelen a végrendelet. Mormonok. 370. Felekezetek népessége. Államsegély New Yorkban. 538. A keresztyénség pozitív alapjaihoz s a hitvallásokhoz való ragaszkodás. Unitáriusok. Római katholicismus	615

Franciaország. Türelmetlenség a temetők kérdésében. Hittvallási viták a reformátusok közt. 205. Vallási párttusák a reformátusok közt. 368. Temetők kérdése a parlamentben. Evang. szövetség gyűlésnek elhalasztása. 462. Strassburgi protestánsok nagy kárai az ostrom alatt	614
Helvétzia. Racionalistikus mozgalmak. Francia-poroszháború. 463. Genf a római zsinat ellen s a pozitív keresztényhít érdekében. 206. Wadt kanton szabad egyház	463
Nagy-Britannia. Anglia: Az angol főpapok s a konstantinápolyi pátriárcha. 205. A bibliaterjesztő társulat működése hazánkban. 319. Kolostorok kérdése. 369. A királyné papja a francia-poroszháborúról. 461. Bibliaterjesztő társulat nagy gyűlés. Bibliafordítás kijavítása. Orgona. R. katholicusok szaporodása. Pusey. 536. Templomok száma. Egy dogmafeletti tépelődés. Szabad keresztényen egyesület feloszlása	615
Skótzia: ref. egyházi zsinatok	369
Németföld. Izraelita szövetség. 368. Lutherán értekezlet. 534. Baden: polgári házasság. 91. Bajorország: halálbüntetés. 368. Poroszország: Válságos idők. 91. Reversalis a egyes házásoknál. 368. A nép és a király a háború kezdetén. Tábori papok stb. 459. Mennoniták hadkötelezettségei. 535. Württemberg: Új vallási törvény	368
Oroszország. Vallásszabadság a finneknél. Templomok Moszkvaiban. Csalhatatlan zsidó pap	370
Róma. Ellenzék jelei a zsinaton. 90. A pápa törekvései. 207. 321. A politika Antonelli szerint. 370. A zsinat tagjai, — vége. 464. Olaszok bevonulása 537. A német püspökök a csalhatatlan pápa hívei	537
Svédország. Vallásszabadság	369

V. Iskolaügyi krónika.

Ausztria. A protestánsok s a községi iskola. 92. Bécs iskolaügyi költségvetése. 209. Prot. tanítóképezde. Az új törvény hatása. Szegény protestánsok ragaszkodása saját iskoláikhoz. 266. Állami költség az iskolaügyre. Tanítók hiánya. Nyomorúságok. 325. Vélemények a népiskolai törvény felett. 485. Zavarok és vizsaly. 552. Surlódások	621
Belgium. Iskolázás ügye	324
Eszakamerika. A biblia az iskolákban. 553. New York: Egy nagyszerű alapítvány	621
Franciaország. Prot. iskolák létszáma. 93. társulati gyámolítása 373. Prot. képezde. 372. Tanítói hivatalok betöltése. Népisk. könyvtárak. Tanítói lakok felbátorozása. 484. Katona tisztek iskolázottsága. A Figaró	551
Helvétzia. Bern kanton a felekezeti iskolák mellett. 209. Zürichi viszonyok 266. Taneszközök; tanítói gyűlés 324. Felekezeti tanítóképezdek	552
Hollandia. A halhatatlanság hite el van tiltva a községi iskolákban	374
Nagy-Britannia. Moxgalmak a népoktatási törvényhozás mezején. 92. Anglia: az iskolaügyi új törvény. 262. 482. Izgatottság. Katonatisztek képeztetése. 372. Adalék az iskolaügyi törvény ügyéhez	551

**

Németföld. Egyetemek népessége. 323. Felekezeti iskolák. Tanítói fizetések. Tanítók hiánya. Tanítási költség. 324. Egyetemes tanítói gyűlés. 371. Újabb nyelvek az egyetemeken. 372. Harci lelkesedés. 480. A tanítók a háboruban. 620. — Bajorország: a prot. zsinat a községi iskolák ellen. 92. Képezdei tanulók gyakorlati éve. 266. Közvizsgák Münchenben. 372. — Hannovera: a tanítói értekezlet a felekezeti iskolák mellett. 208. — Poroszország: A kormány törvényterve. 91. Tanítói fizetések. 208. Tanítók nagy hiánya. Nőtanítók. 266. A lelkészek a frankfurti iskolatanácsban. 372. Tanítók képzése s felekezeti iskola a Rajnavidéken. 480. Hamburgi iskola. 481. A kormány és a vallás nélküli iskola. 559. Real és humanisztikus képzés tekintélye	629
Olaszország. Az állam s az iskolaügy. Iskolázás Florenben	373
Oroszország. Némi mozgalom kezdete	209
Svédország. Felekezeti iskolák	373
Törökország. Rendszeres törvény az iskolaügyben	209

VI. Könyvismertetések és irodalmi szemle.

Árvaiféle Abc	331
Aszódi-Dolnai-Riedl. Kis ujság	571. 625. sat.
Bánhegyi. Felekezeti iskoláztatás	329
Barth. Meister in der Volksschule	268
Bocsor. Magyarország története	571
Banyhai. Népiskolai jutalomkönyv	431
Bormann. Schulkunde f. evang. schule	489
Celder működése Romániában	211
Celder. Előfizetés a bukaresti stb. egyház történetére	331
Chsisilieb. Moderne Zweifel. Rimler Károlytól	553
Coquerel-Hetessy. A gazdag és szegény	328
Danko. Sylvester-Erdösi. Révész Imre	623
Dittes. Grundriss der Erziehung	622
Dörpfeld. Grundgebräuchen der Schulverfassungen	96
Dörpfeld. Evangel. Schulblatt	268
Ebrard. Shakespeare und d. Christenthum	556
Egyház és a házasság. Irta egy pap	212
Fabó. Evangel. Okmánytár	93
Fábián. Kalauz a földgömb használatában	569
Farkas. Bibliai földrajz	486
Fördös. Kecskeméti lelkési tár	488. 580
Führer. A magyarok története	626
Gerock-Kovács. Egyházi beszédek	488
Gneist. Die confessionelle schule	95
Greguss Ágost. Greguss Gyuláról	270
Guber. Paedagogik d. Kindergartens	623
Harlesz. Staat u. Kirche	567
Hátsek. Magyar evang. hitközségek térképe	625
Heiszler. Egyházi munkálatok	570

	<i>Lap.</i>
Hoffman. Deutschland	326
Imre S. Geleji Katona István	211
Keresztény Magvető	269. 487
Kovács Fer. Egyházjog alaptanai	211. 328
Kulifay. Egyházi beszédek. 3-dik füzet	269
Lehr. Dictionaire d' administration ecclesiast	268
Lengyel Zs. Szegedi S. Latin-magyar szótár	269
Maklári Pap Lajos. Temetési beszédvázlatok	269
Margócsi. Hazafias elmékedések	488
Markovics. Magyar gyorsírázat	571
Mauritz. Általános számtan és algebra	626
Mejer. Über d. päpstlichen Hof	327
Mohl. Politik. Monographien	95
Nemes B. Egyházi beszédek	328
Österreichische Volksschulgesetzgebung	387
Palmer. Evangelische Paedagogik.	489
Pap Gábor. Esperesti szótár	330
Patterson. The magyars. 97. — T. K.	381
Revue theologique	268
Rill - Szabó. Fröbel	626
Rozvány. Nagy-Szalonta története	212
Rougemont. La vie humaine	490
Ryle. The christian leaders. B. F.	560
Schäffer. Les hugenets	325
Schmidt. A nagy-honti evang. esperestség története. Zsilinszky Mihály	385
Schöberlein. Die heilige Dreyeinigkeit Gottes	327
Schrader. Erziehungs und Unterrichtslehre	622
Schwarz. Religionslose Schule	96
Schwarz Gyula. Abaujmegye elemi iskolái	626
Schwicker. Die Katholiken-autonomie	212
Schwicker. Magyarország földrajza	626
Stählin. Zur Schulreformfrage	268
Stelzer. Geschichte d. evang. Kirche in Tirnau	328
Szász Dom. A vallásos eszmék története	487
Szász Gerő. Erdélyi protestáns közlöny	626
Szeberényi And. Az 1791. evang. zsinat története	94
Szeberényi Lajos. Gyámintézeti beszéd	625
Szénássy. T. Livii Liber 2-us	626
Szöllösi Ant. Nazarénusok-e	570
Sztehlo. Vallástan	570
Szűcs Istv. Debrecen történelme	572
Tankönyvek és tanszerek jegyzéke	626
Tanterv a debreceni főiskola számára	95
Tanügyi reformról egy jogtanár	488
Thewrewk Árpád, Német tan és olvasókönyv	626
Thewrewk Emil. Tacitus Germaniája	626
Torkos. Mivelődés története	330
Torkos. Esti órák	571

	<i>Lap.</i>
Unitárius írók a XVII-dik századból	210
Zombori. Korszerű egyházi beszédek	488
Jogászyülés évkönyve	557
Volney — Szalkay. Az igaz vallás	269

VII. Különfélék.

Albertfalva iránti jótékonyága Lónyai M. urnak	575
Állam és iskola egymáshoz viszonya	272. 389
Államköltség hadügyre s iskolákra	274
Árvaiféle Abc	215
Ausztriai tanítói fizetés	390
Ausztriai prot. egyházzól statisztikai adatok	270
Ausztriai prot. egyház jogi helyzete	577
Balogh Péter püspök temetése	626
Békési ref. gymnasium	492
Bethesda-pesti kórház	271
Celder Márton számadás	628
Debreceni elemi iskolák népessége	215
Debreceni főiskola népessége	574
Dunamelléki ref. egyházkerületben községi iskolák száma	491. 574
Egyházalkotmányok az újabb időkben	578
Erdélyi ref. és unitárius iskolaügy	388
Erdélyi száz évvel. egyház	628
Ereklyék Rómában	579
Felekezeti iskolák községi segélyeztetése	573
Felekezeti iskolák Poroszországban	188
Felekezeti jellemnélküli iskolákról — nyilatkozat	272
Félreértések s viszályok iskolaügyben	574
Figaró mint büntetés	390
Franciaországi iskolai állapotok	272
Gallitziai népnevelés	581
Geduly Lajos superintendens egy beszédéből	627
Gusztáv-Adolfegylet s felekezeti iskola	270
Házassági eljegyzés Északamerikában	580
Hibás felfogás s rossz kifejezés iskolaügyben	215
Horváth Sám. „a keresztyén egyház nagyságának tényezői“	215
Ingyeniskolázás Franciaországban	493
Iskolai épületeink terve a tanfelügyelőhöz bemutatandó	573
Keresztyén Magvető	215
Községi iskolák a dunamelléki ref. egyházkerületben	491. 574
Községi iskolák az összes magyar ág. hitv. evang. egyházban	628
Községi iskolatanítók jogi és anyagi helyzetéről egy példa	628
Macaulay nézete a róm. kath. egyházzól	581
Mazzini, Castelar a hitről, vallásról	490
Nagykőrösi fő és elemi iskolákról	492
Nagyváradai róm. kath. elemi iskolai értesítvény	492
Népnevelés az orosz birodalomban s másutt	494

	<i>Lap.</i>
Olasz egyetemeken hittanhalgatók	579
Orosz egyetemek népessége	578
Orosz birodalmi népnevelés	494
Országgyűlési tárgyalások	213
Pápákról érdekes statisztika	581
Pozsonyban egy érdekes szent kép	580
Renan egy tanítványa	579
Sárospataki főiskola tudományos állása	628
Schenkel Poroszország hivatásáról	493
Schleiermacher egy nyilatkozata iskolaügyben	575
Schulinspectorok -- magyarok s osztrákok	390
Spanyolországi népnevelés	390
Statisztikai felvételek a népiskolákról	214
Tanári fizetések Ausztriában	274
Tanítóképezdékről nyilatkozatok	576
Tanítók gyűlése Pesten	492
Tardy Sándor ur okleveleket ajándékoz	630
Tisza Kálmánról érdekes de hamis adat	491
Tiszántuli egyházkerületi gyűlés	337. 572
Törvényterv a vallásügyben	216
Zsedényi iskoláink helyzetéről	627
Jezsuiták szaporodása	389
József nádorról s nejéről	271
Vogt majomtheóriája	579
Württembergi zsinat a felekezeti iskolákról	389

Melléklet:

<u>Hittérítési tudósítások</u>	1—5 szám.
--	-----------

Debrecen, 1870. Nyomatott a város könyvnyomdájában. D.